

**Raport z monitoringu wodniczki i derkacza
prowadzonego w ramach projektu LIFE11 NAT/PL/422
w dolinie Górnej Biebrzy w roku 2017**

Augustów, Sapałówka

listopad 2017

Wykonano na potrzeby projektu LIFE11 NAT/PL/422 „Ochrona siedlisk mokradłowych doliny Górnej Biebrzy”, współfinansowanego przez Instrument LIFE+ Komisji Europejskiej, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Biebrzański Park Narodowy

ZAMAWIAJĄCY:

Biebrzański Park Narodowy

Osowiec-Twierdza 8

19-110 Goniądz

NIP: 546-13-90-705, REGON: 200667985

WYKONAWCA:

AWI-EKSPERTYZY Agnieszka Grajewska

ul. Śródmieście 8/16

16-300 Augustów

NIP: 846-154-64-80, REGON: 200436872

PODWYKONAWCA:

WOODPECKER Szymon Czernek

Sapałówka 14

19-520 Banie Mazurskie

NIP: 822-209-28-34, REGON: 141186751

PRACE TERENOWE I OPRACOWANIE:

mgr inż. Szymon Czernek

mgr inż. Agnieszka Grajewska

Zakres opracowania:

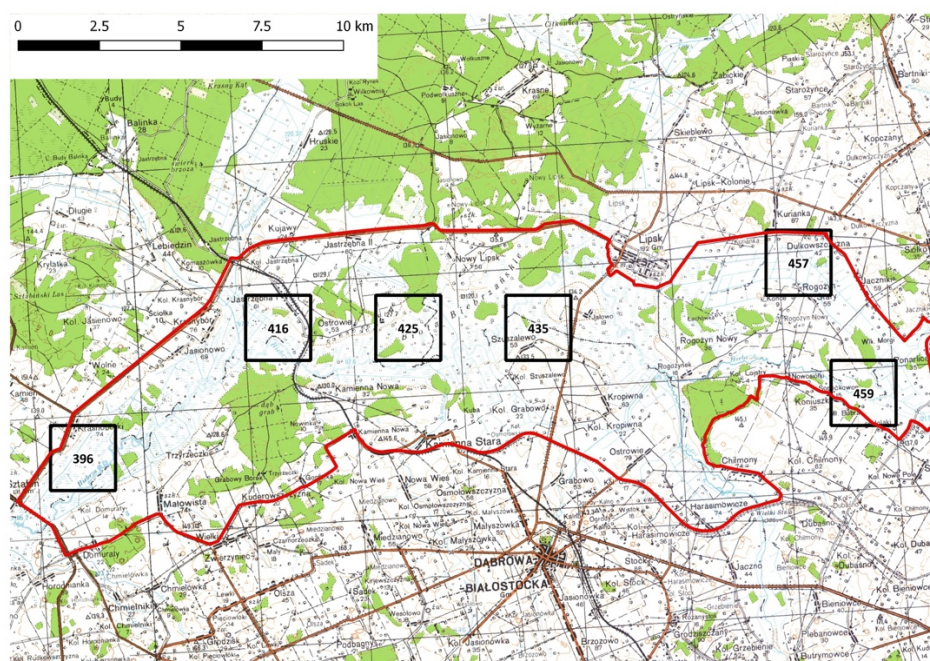
1. Teren badań i metodyka.....	4
1.1. Monitoring derkacza (<i>Crex crex</i>).....	4
1.2. Monitoring wodniczki (<i>Acrocephalus paludicola</i>).....	4
1.3. Struktura gatunkowa zespołu ptaków na podstawie liczeń w module MPPL	6
2. Przebieg prac terenowych	6
3. Wyniki.....	8
3.1. Liczebność derkacza	8
3.2. Liczebność wodniczki.....	10
3.3. Struktura gatunkowa i liczebność ptaków na powierzchniach MPPL.....	13
4. Podsumowanie.....	16
Summary.....	17
Piśmiennictwo.....	18

1. Teren badań i metodyka

1.1. Monitoring derkacza (*Crex crex*)

Powierzchnie próbne, na których liczono odbywające się samce derkacza wyznaczone zostały w pierwszym roku trwania projektu (rok 2013). Położone są one na terenach turzycowisk i podmokłych łąkach basenu górnego Biebrzańskiego Parku Narodowego, będących potencjalnymi miejscami występowania derkacza. Każda z sześciu powierzchni próbnych, to kwadrat o bokach 2 km x 2 km.

W celu uzyskania miarodajnych wyników każdą powierzchnię monitoringową należy skontrolować dwukrotnie w ciągu sezonu. Termin pierwszej kontroli przypada na okres od 20 maja do 5 czerwca, drugiej od 20 czerwca do 5 lipca. Liczenie wykonuje się w nocy, w czasie najwyższej aktywności głosowej derkacza, czyli w godzinach od 22.00 do wschodu słońca. W czasie kontroli prowadzi się nasłuch z punktów lub tras przejścia. Głośny i wyrazisty głos derkacza jest dobrze słyszalny nawet z większych odległości. Wszystkie obserwacje odbywających się ptaków rejestruje się w odbiorniku GPS (Olech, Budka 2015).

Ryc. 1. Lokalizacja powierzchni monitoringowych derkacza (kolor czerwony – obszar objęty projektem).

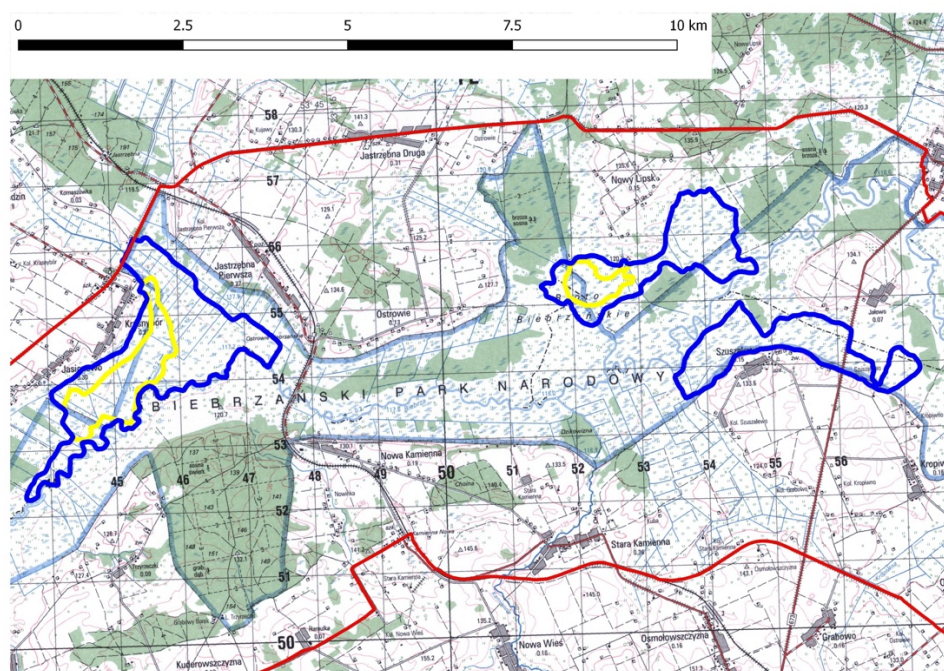
1.2. Monitoring wodniczki (*Acrocephalus paludicola*)

Określenie liczebności wodniczki odbywa się poprzez liczenie śpiewających samców na trzech znanych powierzchniach jej występowania (powierzchnie rzeczywiste) oraz na powierzchniach potencjalnych – torfowiskach, na których występowanie tego gatunku jest

prawdopodobne. Powierzchnie potencjalne zlokalizowane są w sąsiedztwie znanych terenów zasiedlanych przez wodniczkę.

Obszary objęte pracami monitoringowymi to następujące ostoje:

- „Krasnybór – Jastrzębna” (około 435 ha),
- „Nowy Lipsk” (około 230 ha),
- „Szuszałewo” (około 197 ha).

Ryc. 2. Lokalizacja powierzchni monitoringowych wodniczki (kolor żółty – powierzchnie rzeczywiste, kolor niebieski – powierzchnie potencjalne, kolor czerwony – obszar objęty projektem).

Obserwacje jakie prowadzono na ww. powierzchniach miały charakter pełnego liczenia wszystkich śpiewających samców. W ramach tej metody liczeń przeprowadza się dwie kontrole w okresie szczytowej aktywności samców. Termin pierwszej kontroli przypada na okres od 20 maja do 10 czerwca, zaś drugiej na okres od 20 czerwca do 10 lipca. Okres pomiędzy kontrolami powinien wynosić około 2 tygodni. Z uwagi na to, iż samce wodniczki najintensywniej śpiewają przed i tuż po zachodzie słońca, liczenia powinny się rozpocząć na 1-1,5 godziny przed zachodem słońca i zakończyć około godziny po zachodzie. Podczas przemarszu przez powierzchnię wszystkie śpiewające samce należy rejestrować w odbiorniku GPS (Marczakiewicz et al. 2015).

1.3. Struktura gatunkowa zespołu ptaków na podstawie liczeń w module MPPL

Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych (MPPL), służy określaniu struktury gatunkowej oraz współczynników liczebności gatunków ptaków występujących na danym terenie.

Liczenia ptaków odbywają się podczas przejścia dwóch równolegle leżących wobec siebie transektów w kwadracie 1 km x 1 km. Transekty podzielone są na 200-metrowe odcinki dla których, podczas przemarszu, w formularzu notuje się wszystkie słyszane i widziane ptaki. Podczas odnotowywania obserwacji uwzględnia się również odległość obserwowanego ptaka od linii transektu (>25m, 25-100m, <100m). Ptaki widziane w locie zaznacza się dodatkowo ze strzałką.

W pierwszym roku trwania projektu Wykonawca sam wyznaczył osiem kwadratów do liczenia ptaków wg modułu MPPL. Zgodnie z ogólnym wymogiem, sześć z nich zostało wyznaczonych w granicach powierzchni monitoringowych derkacza, zaś dwie pozostałe wyznaczono w granicach ostoi wodniczki (ostoja wodniczki na Szuszałewie pokrywa się z kwadratem do monitoringu derkacza, dlatego potraktowano je jako jedną powierzchnię próbną).

Podczas wyznaczania omawianych powierzchni kierowano się zaleceniem, aby były one wyznaczone na terenach otwartych, o charakterze bagienno-łąkowym. Kwadraty MPPL wyznaczane w obrębie powierzchni próbnych derkacza, musiały być zlokalizowane w tym narożniku kwadratu, który najlepiej spełniał te wymogi.

Zgodnie z metodyką przyjętą w MPPL, każdy kwadrat należy skontrolować dwukrotnie. Liczenie wczesnowiosenne wykonuje się w terminie od 10 kwietnia do 15 maja, zaś drugie liczenie późnowiosenne w okresie od 16 maja do 30 czerwca. Odstęp pomiędzy liczeniami powinien wynosić przynajmniej 4 tygodnie.

Na każdym z kwadratów należy opisać występujące siedliska. Każdy z dziesięciu 200-metrowych odcinków musi być opisany oddzielnie zgodnie z przyjętą metodyką. Podczas przejścia wzdłuż transektu opisuje się siedliska obserwowane w odległości do 25 m po każdej ze stron, przy użyciu systemu kodów i w przeznaczonym do tego formularzu (OTOP 2015).

2. Przebieg prac terenowych

Prace terenowe jakie wykonano w ramach projektu dotyczyły: określenia liczebności wodniczki i derkacza na powierzchniach monitoringowych oraz wykonania liczenia ptaków lęgowych na powierzchniach próbnych metodą stosowaną w MPPL.

Prace monitoringowe podjęte w roku 2017 były kontynuacją obserwacji prowadzonych w latach 2013-2016 w dolinie Górnej Biebrzy. W związku z tym, założenia przyjęte w pierwszym roku trwania projektu, jak np. trasy przejść w ramach kwadratów MPPL, pozostały takie same przez wszystkie lata prowadzenia badań. To umożliwi ich późniejsze wykorzystanie do analiz. Z uwagi na to, iż osoby prowadzące prace terenowe w bieżącym roku prowadziły również prace monitoringowe w poprzednich latach, to teren badań, przyjęta metodyka oraz charakter prac były im dobrze znane.

Pierwsze prace terenowe jakie podjęto w ramach realizacji zadania dotyczyły kwadratów MPPL. Kontrolę wczesnowiosenną przeprowadzono w dniach: 11, 12, 13 i 15 maja. Druga kontrola – późnowiosenna – wykonana została w dniach: 20, 23., 29 i 30 czerwca 2017 roku. W trakcie kontroli wykonano opisy siedlisk dla poszczególnych kwadratów, zgodnie z wytycznymi dla MPPL. Dane dotyczące ptaków jak i siedlisk zbierane w czasie kontroli wpisywane były do papierowych formularzy, a trasy przejść zapisywane w odbiornikach GPS.

Kolejnym etapem prac był monitoring derkacza. Pierwsza kontrola miała miejsce 30 maja oraz między 1 a 3 czerwca, druga zaś w dniach 21-22 czerwca 2017 r. Liczenia prowadzono w granicach kwadratów, w obrębie siedlisk tego gatunku. Omijano tereny pól uprawnych, lasów i zabudowań. W czasie kontroli prowadzono nasłuchy, które pozwoliły określić obecność samca na danej powierzchni. Lokalizacje odzywających się samców oraz trasy przejść rejestrowano w odbiornikach GPS.

Liczenia wodniczki w trzech znanych w dolinie Górnej Biebrzy ostojach, poprzedzono zaktualizowaniem wiedzy na temat jej występowania. Przypuszczano, iż w wyniku prowadzonych w ramach projektu zabiegów odkrzaczania bagien, zasięg siedlisk sprzyjających występowaniu tego gatunku mógł się zwiększyć. W tym celu skonsultowano się z odpowiednimi pracownikami Biebrzańskiego Parku Narodowego.

W czasie obydwu kontroli, które miały miejsce w dniach 1, 3 i 4 czerwca 2017 r. – I kontrola, oraz w dniach 21-23 czerwca 2017 r. – II kontrola, sprawdzono rzeczywiste jak i potencjalne obszary występowania tego gatunku. Obserwacje miały charakter pełnego liczenia wszystkich śpiewających samców. Zebrane dane zapisano w odbiornikach GPS.

Wszystkie prace terenowe prowadzone były zgodnie z przyjętą metodyką i najlepszą posiadaną wiedzą oraz w odpowiednich warunkach atmosferycznych.

3. Wyniki

3.1. Liczebność derkacza

Przeprowadzone prace terenowe wykazały, iż pomiędzy poszczególnymi kwadratami mogą występować stosunkowo duże różnice w liczbie odzywających się samców. Zauważyć można również zmiany w liczebności pomiędzy kontrolami w obrębie danej powierzchni próbnej.

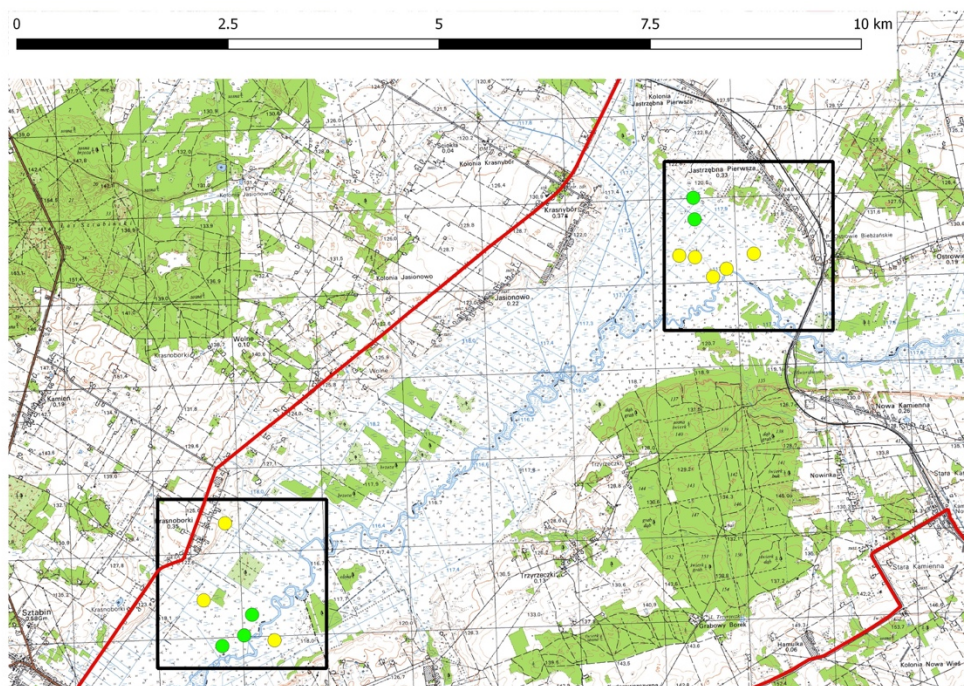
Tabela 1. Liczebność derkacza na poszczególnych powierzchniach monitoringowych w rozbiu na kontrole.

Powierzchnia monitoringowa	I kontrola	II kontrola
396 „Krasnoborki”	3	3
416 „Jastrzębna”	5	2
425 „Ostrowie”	3	4
435 „Szuszałewo”	1	2
457 „Rogożyn”	12	1
459 „Koniuszki”	7	4

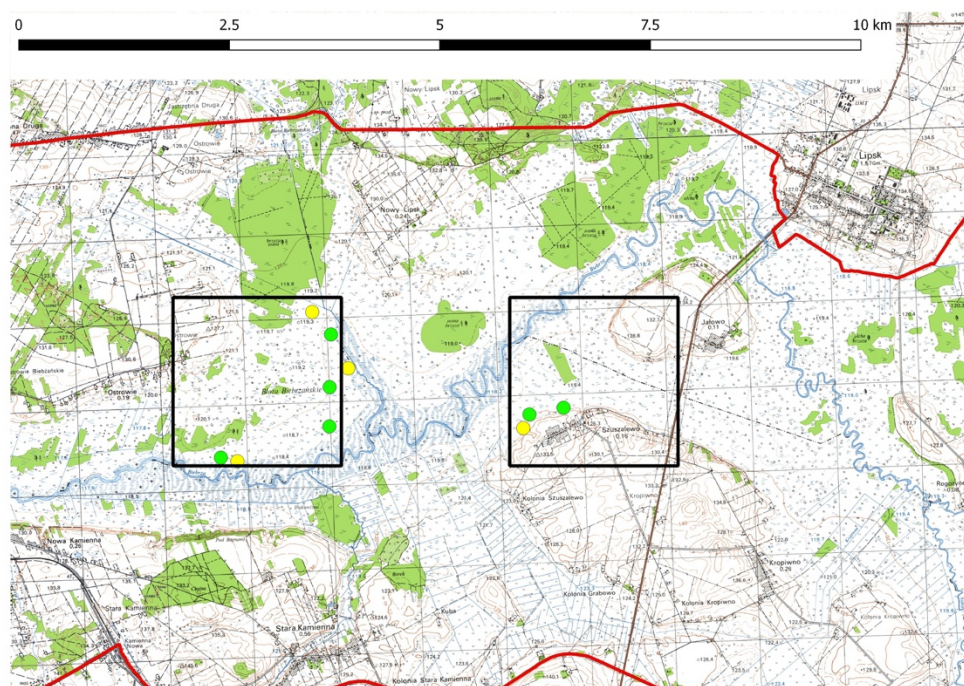
Najwyższą liczebność derkacza stwierdzono na kwadracie 457 „Rogożyn” w czasie pierwszej kontroli – 12 odzywających się samców. Na tym samym kwadracie można również zauważyć największy, spośród wszystkich powierzchni, spadek liczebności pomiędzy kontrolami. W czasie drugiej kontroli odnotowano tam obecność tylko jednego samca.

Kwadratem o najniższej liczebności derkacza okazał się kwadrat numer 435 „Szuszałewo”. Podczas pierwszej kontroli na jego powierzchni stwierdzono występowanie tylko jednego samca, zaś w czasie drugiego liczenia odnotowano dwa śpiewające samce.

Na powierzchni monitoringowej 396 koło miejscowości Krasnoborki wahania liczebności były najmniejsze. Podczas obu kontroli stwierdzono tam występowanie trzech śpiewających samców.

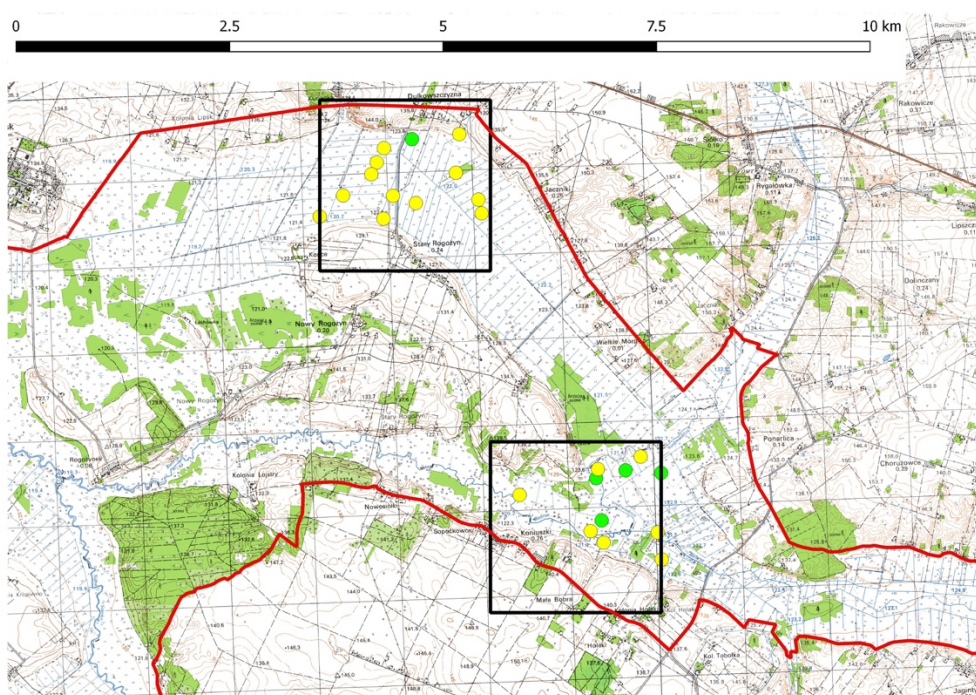
Ryc. 3. Wyniki liczenia derkacza na powierzchniach monitoringowych koło miejscowości Krasnoborki (kw. 396) oraz Jastrzębna Pierwsza (kw. 416). Kolor żółty – I kontrola, kolor zielony – II kontrola.

Ryc. 4. Wyniki liczenia derkacza na powierzchniach monitoringowych koło miejscowości Ostrowie (kw. 425) oraz Szuszałewo (kw. 435). Kolor żółty – I kontrola, kolor zielony – II kontrola.

Fot. 1. Przykładowe siedlisko derkacza. Powierzchnia monitoringowa „Nowy Lipsk”.

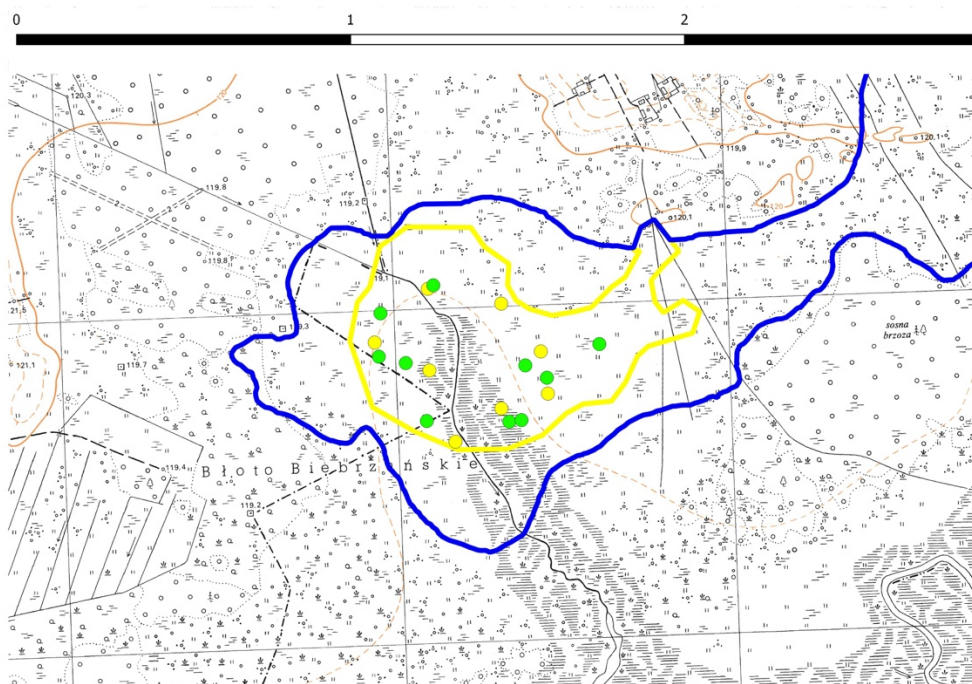

Ryc. 5. Wyniki liczenia derkacza na powierzchniach monitoringowych koło miejscowości Stary Rogożyn (kw. 457) oraz Koniuszki (kw. 459). Kolor żółty – I kontrola, kolor zielony – II kontrola.

3.2. Liczebność wodniczki

Spośród trzech powierzchni, na których prowadzono monitoring wodniczki, tylko na dwóch z nich odnotowano obecność śpiewających samców.

Na terenie ostoi „Krasnybór – Jastrzębna”, największej spośród omawianych (ok. 435 ha), w czasie pierwszej kontroli obserwowano 2 samce. Podczas drugiego liczenia odnotowano tam obecność 4 śpiewających samców.

Ryc. 7. Wyniki liczenia wodniczki na powierzchni „Krasnybór – Jastrzębna”. Kolor żółty – I kontrola, kolor zielony – II kontrola.

Fot. 3. Przykładowe siedlisko wodniczki. Powierzchnia monitoringowa „Nowy Lipsk”.

Dwukrotna kontrola ostoi „Szuszałewo” nie wykazała obecności śpiewających samców wodniczki na jej powierzchni.

Fot. 4. Przykładowe siedlisko wodniczki. Powierzchnia monitoringowa „Szuszałewo”.

3.3. Struktura gatunkowa i liczebność ptaków na powierzchniach MPPL

Dane z liczenia zespołu ptaków lęgowych na ośmiu powierzchniach zebrano w załączonych do raportu formularzach (Załącznik nr 1). Wyniki jakie uzyskano w ramach tych prac prezentują się następująco:

Powierzchnia nr „396” Krasnoborki

Powierzchnia monitoringowa to głównie osuszone torfowiska przekształcone w łąki kośne. W części położonej blisko rzeki nadal występują turzycowiska lecz obszary na skraju doliny są intensywnie użytkowane, osuszone i porośnięte trawami pastewnymi. Na kilku odcinkach transekt przebiega przez nieużytkowane działki, na których wykształciły się turzycowiska kępiaste z wierzbami, lub zakrzaczenia brzozowo-wierzbowe. Miejscami rosną tam kępy lasu olszowo-brzozowego. Jednym odcinkiem transekt wchodzi w trzcinowiska i koryto Biebrzy. Na powierzchni monitoringowej odnotowano charakterystyczne gatunki ptaków dla wszystkich występujących tu typów siedlisk. Na osuszonych łąkach dominuje skowronek *Alauda arvensis* oraz mniej licznie pokląskwa *Saxicola rubetra* i rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus*. Na terenach zakrzaczonych i zalesionych najliczniej stwierdzano słowika szarego *Luscinia luscinia* i trznadla *Emberiza citrinella*. Z ptaków wodno-błotnych wykryto 3 pary czajek *Vanellus vanellus*.

Powierzchnia nr 416 „Jastrzębna”

Powierzchnia ta ma charakter mozaiki i zróżnicowanych siedlisk. W jej obrębie występują fragmenty pól uprawnych, łąki świeże i pastwiska, łąki wilgotne, drzewostany sosnowe oraz zadrzewienia olszowe i łozowiska. Stąd też zróżnicowanie gatunkowe obserwowanych ptaków. Na kwadracie odnotowano obecność m.in.: lerki *Lullula arborea*, słowika szarego,

dudka *Upupa epops*, gąsiorka *Lanius collurio*, ale też dziwioni *Carpodacus erythrinus*, czy strumieniówki *Locustella fluviatilis*. Spośród gatunków najliczniej występujących należy wymienić: trznadla, cierniówkę *Sylvia communis*, piecuszka *Phylloscopus trochilus*, pierwiosnka *Phylloscopus collybita* i słowika szarego.

Spośród gatunków charakterystycznych dla obszarów łąkowo-bagiennych stwierdzono występowanie: kszyka *Gallinago gallinago* i świergotka łąkowego *Anthus pratensis*.

Powierzchnia 425 „Ostrowie”

Teren w większości ulegający sukcesji olchy czarnej. W części występują dojrzałe drzewostany z typowym dla lasu zespołem gatunków ptaków. Znaczna część transektu to luźne zadrzewienia olchy czarnej *Alnus glutinosa* porastające torfowisko. Występują tam również płaty brzozy niskiej *Betula humilis* i wierzb *Salix* sp. Pojedyncze odcinki transektu stanowią otwarte turzycowiska lub zwarte trzcinowiska. Na połowie transektu drugiego występuje mechowisko będące obiektem zabiegów ochrony czynnej, prowadzonych w ramach projektu LIFE11 NAT/PL/422 przez Biebrzański Park Narodowy.

Nie stwierdzono występowania gatunków wyraźnie dominujących liczebnie. Najliczniej występowały gatunki ptaków związanych z zadrzewieniami i zakrzaczeniami: kos *Turdus merula*, zięba *Fringilla coelebs*, pierwiosnek, piecuszek, jarzębatka *Sylvia nisoria*, cierniówka i świergotek drzewny *Anthus trivialis*. Ptaki wodno-błotne reprezentował kszyk.

Powierzchnia 435 „Szuszałewo”

Kwadrat w dużej części położony jest na terenach stosunkowo młodych drzewostanów olsowych oraz zakrzaczeń wierzbowych. Jeden z transektów we fragmencie ciągnie się przez turzycowisko kępowe, wzdłuż Biebrzy, której towarzyszy wąski pas szuwaru. Po części przebiega również przez torfowisko niskie o charakterze mechowiska.

Główny trzon obserwowanych ptaków stanowiły te związane z zadrzewieniami i lasem, w tym m.in.: piecuszek, trznadel, słowik szary, świergotek drzewny. Z ptaków charakterystycznych dla obszarów otwartych bagien odnotowano obecność kszyka, samca błotniaka stawowego *Circus aeruginosus* oraz świergotka łąkowego.

Ciekawą obserwacją było stwierdzenie, podczas drugiej kontroli, pary zaniepokojonych kłaskawek *Saxicola torquata*. To gatunek po raz pierwszy odnotowany jako prawdopodobnie lęgowy na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Powierzchnia 457 „Rogożyn”

Głównym typem siedliska przez jaki biegną oba transekty jest łąka wilgotna. Szeroki zespół łąk tego obszaru, który poprzecinany jest rowami melioracyjnymi, cechuje się wysokim stopniem jednorodności. Łąki pozbawione są zadrzewień czy choćby pojedynczych drzew. Tylko w nielicznych miejscach rowy porośnięte są krzewami wierzby. Tutejsze łąki są dość intensywnie użytkowane, stąd też najliczniej występującym i najczęściej notowanym gatunkiem na tym kwadracie był skowronek.

Obecność gospodarstwa rolnego oraz dwóch niewielkich drzewostanów w obrębie trasy przejścia, bez wątpienia wpłynęły na zróżnicowanie gatunkowe zespołu ptaków tego kwadratu. Spośród gatunków związanych z tego typu siedliskami obserwowano m.in.: wróbla *Passer domesticus*, mazurka *Passer montanus*, kopciuszka *Phoenicurus ochrorus*, lęg bociana białego *Ciconia ciconia*, krętogłowa *Jynx torquilla*, potrzuszcza *Emberiza calandra*, gąsiorka, zaganiacza *Hippolais icterina*.

Spośród gatunków charakterystycznych dla łąk wilgotnych i bagiennych odnotowano obecność kulika wielkiego *Numenius arquata* i świergotka łąkowego. Obserwowane duże stado czajek stanowiły ptaki koczujące.

Powierzchnia 459 „Koniuszki”

Na wstępie należy zaznaczyć, iż transekt drugi, który przez poprzednie lata kontrolowany był w całości, w roku bieżącym podczas obu kontroli wykonano jedynie na długości trzech ostatnich odcinków: 8., 9. i 10. Transekt ten przebiega przez rzekę Niedźwiedzicę (dopływ Biebrzy), na której dotychczas istniała prowizoryczna kładka, która umożliwiała przejście na drugą stronę rzeki i rozpoczęcie drugiego transektu od początku. W tym roku kładka została usunięta i nie znaleziono innego miejsca umożliwiającego przedostanie się na drugą stronę cieku.

Omawiana powierzchnia monitoringowa jest różnorodna siedliskowo, co wpłynęło na dość zróżnicowany i bogaty gatunkowo zespół ptaków jakie ją zasiedlają. Łąka wilgotna jest głównym typem siedliska jaki występuje w obrębie kwadratu. Choć powierzchnie te są częściowo zmeliorowane, to rowy w większości są zamulone i przerośnięte krzewami wierzby, przez co nie do końca pełnią już swoje funkcje. Na kwadracie znajdują się również większe zadrzewienia, kępy drzew i krzewów oraz pojedyncze krzewy czy drzewa. Na trasie przejść znajduje się również wyżej wspomniana rzeka Niedźwiedzica, której miejscami towarzyszy pas szuwaru.

W trakcie obydwu kontroli najliczniej obserwowanymi gatunkami były skowronek i pokląska. Stosunkowo licznie odnotowywane były również trznadel i potrzos *Emberiza schoeniclus*. Spośród gatunków ptaków charakterystycznych dla terenów mokradłowych obserwowano kszyka, derkacza i świergotka łąkowego.

Powierzchnia „Jasionowo”

Obszar łąk z niewielkim udziałem zadrzewień i trzcinowisk. Szerokie rowy melioracyjne tworzą siedliska ptaków szuwarowych, natomiast zmeliorowane torfowiska to intensywnie użytkowane łąki. Część terenu stanowią pastwiska.

Najliczniejszymi gatunkami na powierzchni „Jasionowo” były: skowronek, świergotek łąkowy, pokląska i pliszka żółta. Gatunkami terenów wodno-błotnych były: czajka, kszyk i pliszka cytrynowa *Motacilla citreola*.

Powierzchnia „Nowy Lipsk”

Teren badań dość jednolity pod względem siedliskowym. Jest to obszar torfowiska niskiego z fragmentami zakrzaczonymi wierzbą. Znaczną większość transektu stanowią otwarte turzycowiska. Teren jest silnie podmokły co przekłada się na występowanie dużej liczby ptaków typowych dla terenów mokradłowych. Dominującymi gatunkami są: rokitniczka, pokląska i świergotek łąkowy. Należy również zwrócić uwagę na dość liczną cierniówkę, potrzosa i trznadla. Gatunki wodno-błotne reprezentują: wodniczka i licznie obserwowany kszyk.

4. Podsumowanie

Liczebność derkacza czy wodniczki oraz charakterystyka zespołu ptaków danego terenu to wartości zmienne. Duże fluktuacje w liczebności danego gatunku mogą być widoczne nie tylko pomiędzy latami prowadzonych badań, ale również w obrębie jednego sezonu. Dobrym przykładem jest tu liczebność derkacza na powierzchni monitoringowej numer 457 „Rogożyn”, na której to podczas pierwszej kontroli odnotowano 12 odzywających się samców, a w czasie drugiej tylko jednego. Szeroki pas łąk tego obszaru jest intensywnie użytkowany. Tegoroczny wysoki stan wód powierzchniowych w okresie wiosennym, utrzymywał się bardzo długo. Opóźniło to pierwszy pokos i sprawiło, iż pierwsza kontrola tej powierzchni odbyła się przed masowym koszeniem łąk. Pozwoliło to na określenie rzeczywistej atrakcyjności tej powierzchni dla derkacza. Można bowiem przypuszczać, że to odpowiednie warunki siedliskowe wpłynęły na tak liczne występowanie derkacza na tych

łąkach. Obserwacje zebrane z tego kwadratu są doskonałym przykładem na to, jak duży wpływ na liczebność i skład gatunkowy ptaków na danym terenie ma człowiek i jego działalność oraz jak ważna jest ochrona cennych siedlisk i ostoi ptaków, a zwłaszcza tych zagrożonych wyginięciem.

Spośród trzech ostoi wodniczki jakie są znane w obrębie doliny Górnej Biebrzy, w tym roku ptaki obserwowano tylko na dwóch z nich: „Krasnybór – Jastrzębna” – 3 samce, „Nowy Lipsk” – 9 samców (średnia z dwóch kontroli). Jest to widoczny spadek liczebności w stosunku do lat ubiegłych, szczególnie w przypadku ostoi „Nowy Lipsk” oraz „Szuszałewo”, na której to powierzchni, w tym roku w ogóle nie odnotowano obecności śpiewających samców.

W przypadku ostoi wodniczki zarysowuje się pewna analogia. W ostoi „Szuszałewo” gdzie ptaki nie były wcześniej notowane, nagle przez dwa lata (2015-2016) obserwowano w jej obrębie od 4 do 6 śpiewających samców. Natomiast w przypadku ostoi „Nowy Lipsk” w tym okresie zaobserwowano podwójny (w 2016 roku), a nawet potrójny (w 2015 roku) wzrost liczebności w stosunku do badań w latach 2013-2014.

W latach 2015 i 2016 obserwowano śpiewające samce wodniczki również we wschodniej części torfowiska ostoi „Nowy Lipsk” (M. Korniluk - inf. ustna), czyli na terenie, na którym ptaki od dawna nie były obserwowane. W roku 2015 były to 3 śpiewające samce, natomiast w roku 2016 – 4 samce. W 2017 roku widać wyraźny powrót do stanu liczebności z pierwszych lat trwania projektu, czyli brak obecności ptaków na „Szuszałewie” i liczebność wodniczki w ostoi „Nowy Lipsk” na poziomie 8-10 śpiewających samców.

Summary

This report concerns the implementation of the task “The monitoring of the Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola* and the Corn crane *Crex crex* on the study plots in the Biebrza Marshes National Park in 2017” within the framework of the project LIFE11 NAT/PL/422 „Preservation of wetland habitats in the upper Biebrza Valley”. 1 to 12 calling males were detected on each of the six 2 x 2 km corn crane sample plots. Two aquatic warbler counts in the “Krasnybór – Jastrzębna” area (435 ha) revealed the presence of 4 and 2 singing males, respectively. During two counts in the “Nowy Lipsk” monitoring area, 8 and 10 singing males were detected, respectively. Two counts of common breeding birds were taken on eight sample plots sized 1 x 1 km.

Piśmiennictwo

1. Marczakiewicz P., Dyrz A., Krogulec J. 2015. Wodniczka *Acrocephalus paludicola*. W: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.), Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2. GIOŚ, Warszawa, s. 588-592.
2. Olech B., Budka M. 2015. Derkacz *Crex crex*. W: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.), Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2. GIOŚ, Warszawa, s. 184-188.
3. OTOP 2015. Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych. Instrukcja liczenia [online]. Marki k. Warszawy.
Dostęp: <http://www.mppl.pl> [październik 2017].